

Erftransformatie Grevenhofsweg 2
Landschapsbeheer Gelderland

Deelnemer : PA2013
Naam : Fam. Steen
Straat : Grevenhofsweg 2
Postcode : 3849 NB
Plaats : Hierden (gem. Harderwijk)

E-mail :
Telefoon :

Landschapsbeheer Gelderland
Rosendaal 2^a
6891 DA Rozendaal
Contactpersoon:
Datum: juni 2013

Zorg voor ons landschap

MAAK JE ERF GOED

Landschapsbeheer Gelderland maakt deel uit van een samenwerkingsverband van twaalf provinciale organisaties: Landschapsbeheer Nederland. Zij streven naar behoud, beheer en ontwikkeling van een ecologisch cultuurlandschap met een streekeigen karakter. Het groen rond boerderijen, bedrijven en woningen maakt daar een belangrijk deel van uit. Natuurlijk groen rond huis en bedrijf, het erf in de ruimste zin van het woord, betekent meer dan een ideale woon- en werkomgeving. Het leidt tot evenwicht tussen mens en natuur. Landschapsbeheer Gelderland stimuleert ecologisch beheer van het erf door kennis en middelen ter beschikking te stellen en samen te werken met de eigenaren van de grond: particulieren, boeren en overheid.

1 Inleiding

Stichting Landschapsbeheer Gelderland (SLG) is in Gelderland de organisatie die zich inzet voor het cultuurlandschap. Het landschap met heggen, knotwilgen, boomgaarden en poelen. Wij hebben geen eigen terreinen en werken dus altijd samen met anderen. Dit kan een gemeente zijn, een particulier, vrijwilligers of met de provincie Gelderland. Veel van het landschap wordt in stand gehouden door vrijwilligers. Deze onmisbare krachten ondersteunen wij met kennis, kunde en gereedschap. SLG is vanwege de ideële doelstelling en de werkwijze hoe aan deze doelstelling gewerkt wordt een erkend goed doel met een CBF keur en in bezit van een provinciale erkenning als een Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB). Dit maakt het mogelijk om een vaste beneficiënt te zijn van de Nationale Postcodeloterij.

Ook het particulier natuur,- en Landschapsbeheer op het eigen erf stimuleren we. Dit kan in (gemeentelijke) projecten zoals Dorpen in het Groen maar ook met individuele bewoners door hen te voorzien in advies en het ontwerpen van inrichtingsplannen.

Aanleiding

Deze landschappelijke versterking borduurt verder op het erftransformatieplan Grevenhofsweg 2, Hierden, van het Gelders Genootschap 'Notitie Uitgangspunten en Randvoorwaarden, 2011'. Hierin is een landschappelijke analyse uitgevoerd en zijn uitgangspunten en randvoorwaarden gesteld. Hieronder volgt een concrete uitwerking van deze notitie.

2. Inrichtingsplan

Het inrichtingsplan is opgelegd door de gemeente Harderwijk en is afgestemd op het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) van de gemeente Harderwijk. Dit resulteert in een landschappelijk en cultuurhistorisch verantwoorde inrichting, waarbij niet alleen is gelet op de inrichting van het erf, maar ook naar de mogelijkheden het landschap in de directe omgeving te versterken.

Hieronder worden de diverse nieuw aan te leggen landschapselementen tot in detail uitgewerkt en beschreven. Op de inrichtingskaart worden deze elementen eveneens weergegeven waarbij de beschreven objecten corresponderen met de nummers op de bijgevoegde kaart. In de bijlage van dit inrichtingsplan zijn de informatievellen opgenomen over de aanleg en beheer van de voorgestelde elementen.

1. Bomenrij

.....

Aanleg nieuw element

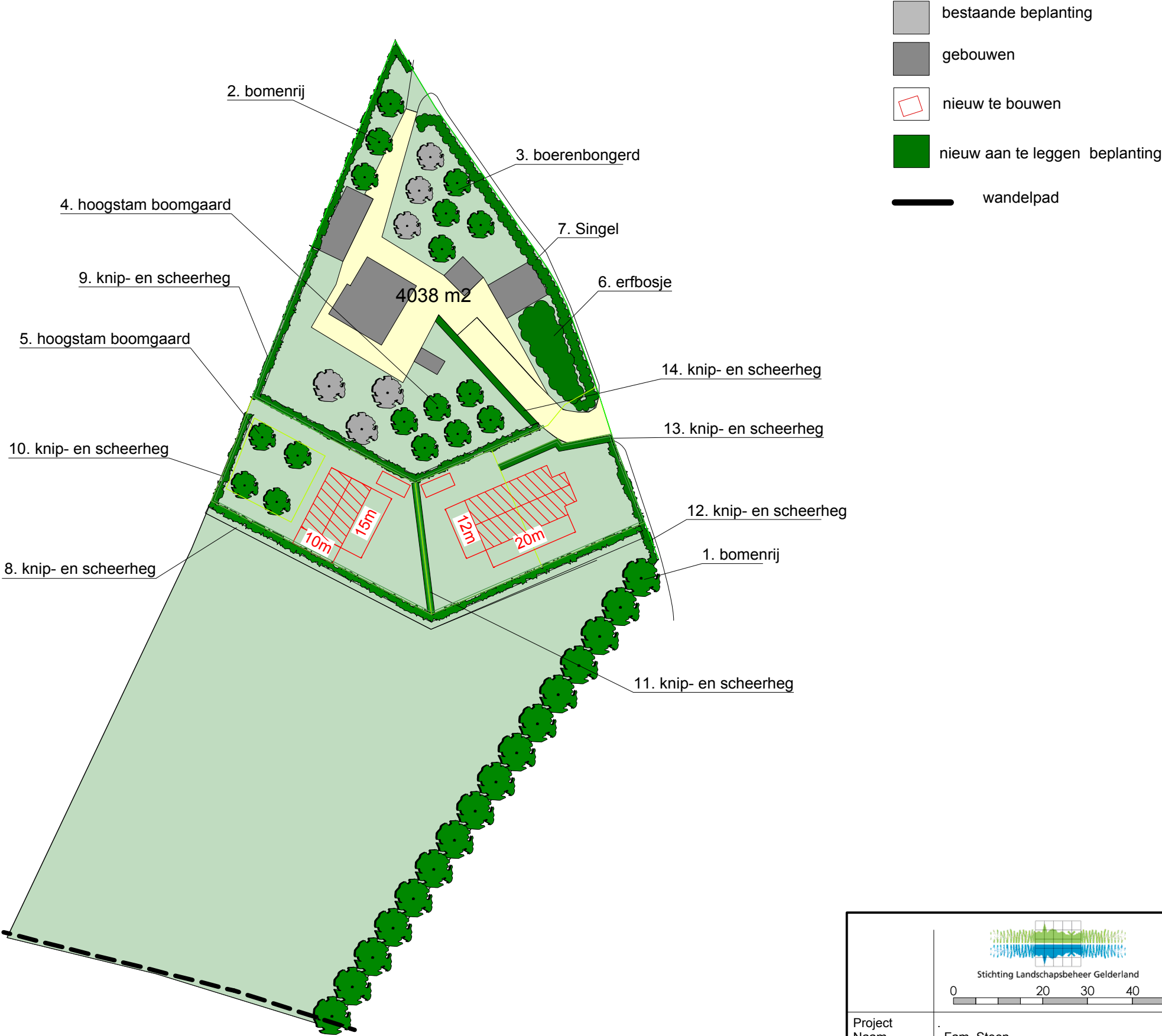
Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 129 meter
Breedte	: Nvt
Plantwijze	: Onderlinge afstand in rij 8 meter
Aantal	: 16 stuks
Soort	: zomereik (<i>Quercus robur</i>)
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

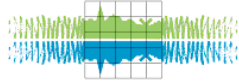
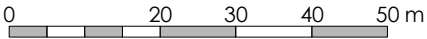
2. Bomenrij

.....

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 30 meter
Breedte	: Nvt
Plantwijze	: Onderlinge afstand in rij 10 meter
Aantal	: 3 stuks
Soort	: 3 stuks linde (<i>Tilia cordata</i>)
Maat	: 10-12 cm stamomtrek op 1.10 cm hoogte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

 Stichting Landschapsbeheer Gelderland	
	
Project Naam	. Fam. Steen
Adres	. Grevenhofsweg 2
pc / plaats	. 3849 NB Hierden
projectcode	. Eward Timmerman
tekenaar	. juni 2013
datum	. 1: 1000
schaal	

Cultuurhistorische waarde

Een solitaire boom of bomengroep werd regelmatig in het weiland aangeplant als schaduw voor het vee of om het landschappelijke beeld compleet te maken. Ook werd een solitaire boom regelmatig op de hoek van het perceel aangeplant als afbakening (grensboom). Verder vindt men ook regelmatig solitaire bomen rondom het huis. Veel boomsoorten hadden een functie. Zo werd een walnoot vaak in de buurt van de keuken aangeplant omdat de walnoot muggen en vliegen weert en ook zorgde voor schaduw.

Solitaire boom

Laanbomen kennen een historische functie op bijvoorbeeld landgoederen en grotere boerderijen en buitenplaatsen als onder andere aankleding van wandellanen. Door deze aanplant ontstond er schaduw op het wandelpad. De welgestelde bewoners konden op deze manier geriefelijk wandelen zonder dat men werd gebruind door de zon. Iets wat in die dagen als teken van armoede werd gezien. De statigheid van een rij laanbomen werd door het gebruik van speciale soorten bomen versterkt.

3. Fruitbomen

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: Nvt
Breedte	: Nvt
Plantwijze	: 8 a 10 meter
Aantal	: 4 stuks
Rassen	: 1 pruim, 1 appel, 2 peer
Maat	: hoogstam
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage
Overig	:

4. Hoogstam boomgaard

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: Nvt
Breedte	: Nvt
Plantwijze	: 8 a 10 meter
Aantal	: 4 stuks
Rassen	: 2 pruim, 2 appel, 2 peer
Maat	: hoogstam
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage

5. Hoogstam boomgaard

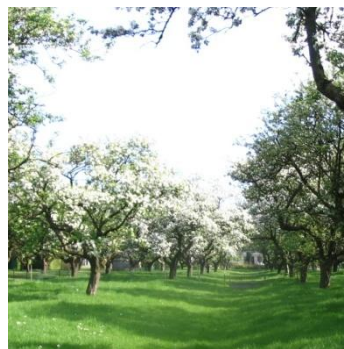
Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: Nvt
Breedte	: Nvt
Plantwijze	: 8 a 10 meter
Aantal	: 4 stuks
Rassen	: 4 appel,
Maat	: hoogstam
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage

Cultuurhistorische waarde

Al vele eeuwen wordt in Nederland fruit geteeld in hoogstamboomgaarden. Aanvankelijk waren het vooral kloosters, kastelen en landgoederen. Eind 19de eeuw begon een grote uitbreiding aan fruitboomgaarden. Onder invloed van de landbouwcrisis stapten veel agrariërs in het rivierengebied over van graanteelt naar hoogstamfruit. Een groot voordeel van het hoogstamfruit was dat er dieren onder konden grazen. Vanaf 1950 is het areaal aan hoogstamboomgaarden flink achteruit gegaan, vanwege de opkomst van de moderne fruitteelt (laagstam).

Hoogstamboomgaarden hebben een grote ecologische waarde. Ze leveren nestgelegenheid aan allerlei vogels. De steenuil is een soort die graag broedt in holle takken van fruitbomen. Een heg om de boomgaard als windsingel vergroot de natuurwaarde van de boomgaard.

Hoogstamboomgaard

6. Erfbosje/ Vogelbosje

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 24 meter
Breedte	: 9 meter
Plantwijze	: Vierkant verband 1,50 m x 1,50 m
Aantal	: 75 stuks
Soort	: 15 stuks hazelaar (<i>Corylus avellana</i>) 15 stuks Gelderse roos (<i>Viburnum opulus</i>) 10 stuks kardinaalsmuts (<i>Euonymus europaeus</i>) 15 stuks krent (<i>Amelanchier lamarckii</i>) 20 stuks eik (<i>Quercus robur</i>)

Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievelen in de bijlage
Overig	:

Cultuurhistorische waarde

Vogelbosjes kom je vaak tegen op het erf. Een vogelbosje is een bosje die voornamelijk uit struiken bestaat en vaak niet groter is dan 500 m² met een gemiddelde oppervlakte van 200 m². De soorten die in het bosje aangeplant worden, zijn vooral besdragende struiken als meidoorn, gelderse roos en lijsterbes om vogels aan te trekken. Een vogelbosje wordt gebruikt als broedplaats en schuilplaats door zowel vogels als klein zoogdieren. Daardoor voegt een vogelbosje veel toe aan de ecologische diversiteit op en rondom het erf. Geriefhoutbosjes zijn vaak vrijliggende elementen in het landschap. Vaak komt u ze tegen in een overhoekje tussen de weilanden, al dan niet omgeven door een sloot. De sloot deed dan dienst als veekering.

Geriefbosje

Een geriefhoutbosje is vaak groter dan 500 m² en werd vroeger aangeplant om in geriefhout, hout voor dagelijks gebruik, te voorzien. Een geriefhoutbosje was vroeger vaak een monocultuur van bijvoorbeeld eik, es, wilgen of elzen. Doordat een geriefhoutbosje voor de houtvoorziening op eigen erf meestal niet meer van toepassing is, worden tegenwoordig vaak vogelbosjes aangeplant om iets meer variatie te krijgen.

Geriefhoutbosjes kunnen door de rust die er heerst en de geringe betreding veel betekenen voor planten en dieren. Ook landschappelijk zijn geriefhoutbosjes van groot belang. Ze doorbreken de vlakke horizon en zorgen voor afwisseling in het landschap.

7. Houtsingel en Houtwal

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 83 meter
Plantrijen	: 2 plantrijen (kruisverband)
Plantwijze	: onderlinge afstand 1.50m in de rij 1.50 tussen de rij
Aantal	: 125 stuks
Soort	: 20 stuks eik (<i>quercus robur</i>) (veren 8 -10) 25 stuks hazelaar (<i>Corylus avellana</i>) 15 stuks hulst (<i>Ilex aquifoli</i>) 15 stuks krent (<i>Amelanchier lamarcki</i>) 25 stuks meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>) 25 stuks gewone liguster (<i>Ligustrum vulgare</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	: Minimaal 2 meter uit de erfgrans planten!

Cultuurhistorische waarde

Een houtwal is een lijnvormig door de mens opgeworpen zandlichaam waarop bomen en/of struiken groeien. De wallen dienden vroeger om vee binnen of wild buiten het omgeven gebied te houden. Houtwallen werden ten tijde van de ontginningen (middeleeuwen) op de hogere zandgronden aangelegd. Langs houtwallen vind je vaak aan één of beide zijden greppels. Deze werden gegraven om met de vrijkomende grond de wal op te kunnen werpen. De wallen waren tussen de 50 en 100 cm hoog.

Een houtsingel is een lijnvormige aanplant van bomen en/of struiken van 4 tot maximaal 20 meter breed.

Houtsingels lijken veel op houtwallen. Er is echter geen sprake van een opgeworpen wal. Houtsingels werden vooral op de lagere zandgronden aangelegd, meestal parallel aan sloten. De singels leverden brand- en geriefhout, waaraan in het gemengde bedrijf grote behoefte was. Omdat de boer verschillende diktes hout nodig had, werd een hakhoutbeheer gevoerd. Door de komst van prikkeldraad, de schaalvergroting en ruilverkavelingen zijn vele kilometers van deze elementen verdwenen.

De houtwal en houtsingel hebben landschappelijk en ecologisch een belangrijke verbindende functie. Ze zijn tevens van belang voor vleermuizen om zich te oriënteren en als verbindingzone voor fauna. Bij de houtwal zorgt met name de wal voor extra ecologische waarde door de variatie in nat-droog en warm-koud.

Houtsingel

8. Knip- en scheerheg

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 107 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 428 stuks
Soort	: meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

9. Knip- en scheerheg

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 165 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 660 stuks
Soort	: meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

10. Knip- en scheerheg

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 20 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 80 stuks
Soort	: meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

11. Knip- en scheerheg

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 30 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 120 stuks
Soort	: beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

12. Knip- en scheerheg

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 30 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 120 stuks
Soort	: meidoorn (<i>Crataegus monogyna</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

13. Knip- en scheerheg

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 27 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 108 stuks
Soort	: stuks beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

14. Knip- en scheerheg

Aanleg nieuw element

Locatie	: Zie kaart
Lengte	: 32 meter
Plantwijze	: 4 stuks per meter
Aantal	: 128 stuks
Soort	: stuks beuk (<i>Fagus sylvatica</i>)
Maat	: 60-80 cm lengte
Aanleg en beheer	: Zie informatievellen in de bijlage
Overig	:

Cultuurhistorische waarde

Knip- en scheerheggen zijn al eeuwen te vinden in het Nederlandse cultuurlandschap. Deze lijnvormige landschapselementen kennen een sterke samenhang met het omringde landschap. Nabij boerderijen en rondom boomgaard en moestuin waren veelal de heggen te vinden. Vaak diende de heggen als eigendoms- of perceelsscheiding. De doornige heg had daarnaast ook nog een belangrijke veekerende functie.

Langs de rivieren dienden de heggen om de waterstroom bij overstromingen te remmen en te verdelen, zodat het vruchtbare slib kon bezinken. Inmiddels zien we dat veel heggen bedreigd worden.

Veel heggen zijn uit het landschap verdwenen door de komst van prikkeldraad, de ruilverkavelingen en achterstallig onderhoud. Alle reden om de heg weer terug te brengen in het landschap. Heggen zijn namelijk nog altijd functioneel als windscherm en als veekering, ook bij hoge rivierwaterstanden zorgen ze voor een permanente afrastering. Daarnaast houden ze de grond vast en dragen ze bij aan een goede waterhuishouding. Ook veel dieren hebben profijt van de aanwezigheid van een heg. Vogels gebruiken het als broedplaats; veel kleine zoogdieren vinden er voedsel en een schuilplaats en voor vleermuizen is een haag erg belangrijk als oriëntatiepunt.

Knip- en scheerheg

3. Beplantingslijst

Steen			
Nederlandse naam		Maat	Aantal
Bosplantsoen 80-100			
Krent	Amelanchier lamarckii	80-100	30
Hazelaar	Corylus avellana	80-100	40
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	80-100	1323
Beuk (groen)	Fagus sylvatica	80-100	356
Hulst	Ilex aquifolium	80-100 mk	15
Gewone liguster	Ligustrum vulgare	80-100	25
Zomereik	Quercus robur	80-100	20
Gelderse roos	Viburnum opulus	60-80	15
Bosplantsoen 100-125			
Veren			
Zomereik	Quercus robur	8-10	20
Boompalen			
Doorsnede 8 cm 2,50 meter lang	Onbehandeld		33
Laanbomen			
Zomereik	Quercus robur	10-12	16
Winterlinde	Tilia cordata	10-12	3
Fruitbomen			
Appel	Glorie van Holland	8-10	1
Appel	Lemoenappel(*)	8-10	1
Appel	Lombart's Calville	8-10	1
Appel	Notarisappel	8-10	1
Appel	Present van Engeland*	8-10	1
Appel	Yellow Transparant	8-10	1
Appel	Zoete Bloemee*	8-10	1
Peer	Beurre Hardy	8-10	1
Peer	Dirkjespeer*	8-10	1
Peer	Saint Remy	8-10	1
Peer	Zwijndrechtse wijnpeer*	8-10	1
Pruim	Czar*	8-10	1
Pruim	Dubbele Boerenwitte	8-10	2

Veren exclusief boompaal *zelfbestuivers

Soorten kunnen in overleg met de landschapscoördinator van de gemeente worden gewijzigd.